

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6:50
za en mesec 2:20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravnistvu: ==
za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta 11:20
za četrt 5:60
za en mesec 1:90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECE

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 .
za trikrat 10 .
za več ko trikrat 9 .

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvtrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenomli nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neurankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Skrajna sila.

Celovec, 8. nov. 1909.

Šolske razmere na Koroškem so zna-ne. Slabe so, tako slabe, da smo mislili in sodili: Slabše ne morejo več postati. Zad-nje dni so nam Nemci pokazali, da zamo-rejo še več, da so volje v bodoče tepsti nas s škorpjoni, če so nas do zdaj tepli le še z biči.

Zadnje dni poročajo časniki o name-ščenju mladih učiteljev. Brali smo do-tična poročila, brali, strmeli! Sapa nam je zastajala in pesti so se krčile: Vse slo-venске mlade učitelje so namestili v — popolnoma nemške kraje!

Da se stvar ume, treba se je ozreti nekoliko let nazaj v preteklost.

Do l. 1892. poučeval je na pripravnici slovenščino nemškutar Prešeren, sedaj vpokojeni glavni učitelj in — cesarski svetnik. Poučeval je Nemce in Slovence vkup. Omenjenega leta je ministrstvo na-ročilo, da se naj ta pouk loči, da se Slo-venci naj poučujejo posebej in Nemci po-sebej, in tako je stvar ostala do danes.

Tedaj je c. kr. naučno min.strstvo iz-reklo željo da se naj največ ko mogoče pripravnikov udeležuje slovenskega po-uka, ker se v deželi silno potrebuje slo-venskih učiteljev. In tudi tedanji šolski nadzornik Gobanc se je izrazil: »Ko bi šlo po mojem, bi morale biti tri četrtinke pri-pravnikov slovenske narodnosti.«

Prešeren je odšel poučeval Nemce in od raznih strani se je zadrževalo, da se di-žaki pri njem niso naučili prav nič, vsaj je tudi slovenske ure deloma rabil za meto-diko v poučevanju na utrakvističnih šo-lah. In dijaki so pripovedovali, da jim je učitelj slovenščine Prešeren opetovano razkladal, kako je znanje slovenskega je-zika na Koroškem — nepotrebno.

Deželni šolski svet pa je pogrešal slo-venске učitelje, kako bi tudi drugače bilo mogoče, če je na pripravnici komaj 20 do 30 slovenskih dijakov, dežela pa je po eni tretjini slovenska!

Slovenski poslanci so v deželnem zboru prijemali šolskega nadzornika, ki pošilja na slovensko stran dežele sloven-ščine nevesče učitelje. Deželni nadzorniki pa so se vedno izgovarjali: »Nimamo jih, dajte jih nam, pa jih bomo namestili.«

Da se ti potrebi opomre bilo je Tu-novo min.strstvo že volje, dati letnih 1800 goldinarjev štipendij revnim Slovincem, da bi jih več prišlo na pripravnico. Ta na-črt se ni izvedel, da pa se zdaj hoče dati 1600 K letnih štipendij ne Slovincem,

marveč tistim Nemcem, ki se hočejo učiti slovenskega jezika!

Stvar je na prvi pogled priprosta, a ko jo pogledamo globlje, vidimo podlost tega načrta.

Opravičeno je, če se da štipendij Slo-vincem. Na srednjih šolah nimajo nobe-nega ozira na nepopolno jezikovno znanje slovenskih dečkov. Radi tega mora slo-venски oče svojega sina dati eno, ali celo dve leti v nemško šolo, predno ga more dati na pripravnico ali gimnazijo. S tem otrok zamudi eno ali dve leti časa, stari-šem nastanejo ogromni stroški in fant sploh ne gre več v srednje šole. Slovenec je torej opravičen, zahtevati, da se mu do-naša k tem stroškom, pravzaprav bi bil opravičen, da se zanj napravijo prvi čas na srednjih šolah posebni oddelki, kjer se bo toliko nemščine priučil, da more vsto-piti v skupni razred z Nemci.

Zdaj pa ne bodo dali štipendije Slo-vincem, marveč Nemcem! Znano je, da se Nemci slovenskega jezika v obče ne uče: mrzi jim do slovenščine kakor vragu križ, profesorji so povečini nemškutarji, kako se naj potem fant resno uči jako tež-kega slovenskega jezika! Ves pouk Nem-cev v slovenščini je zdaj le humbug. In za humbug se bo dalo — ne potrebnim, mar-več tistim prefrigancem, ki si vedo poma-gati, štipendije. Zdaj se govori, da je v kurzijah, kjer se Nemci uče slovenščine, na-vadno le 3 do 4 dijakov pri pouku, drugi redno »švencajo« in nikogar ni, ki bi jih prijel za ušesa, saj je pouk prostovoljen in šolska oblast hoče na zunaj manifestirati, da skrbi za slovenski pouk!

Tako izpolnjuje šolska oblast tukaj svojo dolžnost in ob enem služi zvesto pravemu svojemu gospodarju: nemško-narodni stranki!

Proti koncu letošnjega leta se je ne-kaj posebnega zgodilo. Profesor je pri-pravniške vprašal: »Kateri znajo sloven-ščino popolnoma? Kdo je zna le nekoliko? Kdo prav malo? Kdo slovenščine sploh ne zna nič?« Zapisal si jih je, in Slovenci so se že veselili, da dobijo najpreje službe, ker se v slovenskem delu dežele krvavo potrebuje ljudskega jezika zmožnih učite-ljev! Človek obrača, nemškonarodna stranka pa je na Koroškem, kakor menda v Avstriji sploh, bog, in dela, kar se ji po-ljubi. Slovenščine popolnoma zmožni fan-tje so morali na nameščenje čakati do zadnjega, in zdaj se jih je sedem poslalo v popolnoma nemške kraje, med Slovence pa se je poslalo tiste, ki malo, ali prav malo vedo slovenskega jezika, tiste Slo-vence, ki so kot dijaki zatajili narodnost in se slovenskega materinega jezika ni-kjer in nikoli niso učili — in tiste Nemce,

ki so par ur pohajali slovenske ure in tam uganjali svoje norce!

C. kr. deželni šolski svet na Koro-škem je iznašel nov ključ za postopanje s pripravniki: On namešča, tako namreč se opravičuje pred nemško-narodno jav-nostjo, tiste najprej, ki imajo boljše raz-rede v slovenščini, boljših razredov pa se je dalo nemškim kurzovcem. Tako služi c. kr. šolska oblast nemški stranki, mini-strstvu pa se bo predstavljala z zlatim svojim ključem!

Poročati imamo tudi še, da c. kr. de-želni šolski svet zahteva od slovenskih učnih moči pismeni reverz, da se ne bodo agitatorično udeleževali javnega življenja. Doslej ni bilo slišati, da bi se kaj sličnega zahtevalo od Nemcev. Par slo-venških učiteljev je imelo svoj sestanek, enkrat so se drznili pri konferenci v Ve-likovcu zahtevati, da se šola naj bolj ozira na materini jezik — in to vse je že agita-cija! Kar pa dela nemško učiteljstvo, c. kr. šolska oblast ne vidi — in nima pogu-ma videti in storiti, kar bi bila dolžna.

Že prejšnja leta smo se pritoževali po pravici o naših c. kr. šolskih nadzornikih, a nikdar c. kr. deželni šolski svet ni tako slepo služil nemško-narodni stranki kakor zdaj. Dobili smo namreč letos kot šolske-ga nadzornika bivšega glavnega učitelja Bendo, moža brez akademične izobrazbe! Ko je bil ta gospod imenovan nadzorni-kom, srečal je sedanji celovski župan Metnic znanega gospoda in ga je naivno vprašal: »Kaj pravite k imenovanju Ben-de?« »Pravim le, kar pravi ves svet, da Benda pri Vas stanule,« mu je znanec od-govoril. Celovski župan in namestnik de-želnega glavarja pl. Metnic vlada tukaj z denarjem svoje žene vso nemško-nacio-nalno stranko in — on menda imenuje na Koroškem tudi najvišjega šolskega funk-cionarja. Umevno je, da se mora ta izvo-ljenec stranke tudi stranki pokoriti, a Slo-venci se mu ne bomo pokorili in ne bomo molčali, in ne bo molčala »Slovenska Jed-nota« v državnem zboru.

Še nečesa ne smem zabiti: Dva koro-ška rojaka, ki sta svoj čas morala iti v Maribor na pripravnico, sta letos tukaj poslala učiteljske službe in je do zdaj še nista dobila!

To je zistem na Koroškem: Slovence odklanjati sploh že a priori, kar se jih uti-hotapi nameščati na nemško stran, vrača-joče se iz drugih pripravnic ne sprejeti v službo, in tiste, ki se že namestijo, prisiliti, da podpišejo listino šylloku, da bodo poza-bili svojo rodno kri.

Novi davek na vino.

Dunaj, 9. nov. 1909

Finančni minister Bilinski je v svojem ekspezeju v državnem zboru o namerava-nih novih davkih naznanil, da namerava vlada razun drugih davčnih predlogov predložiti tudi novo postavo za davek na vino, ter je le na kratko omenil koliko do-hodkov si obeta država od tega davka. — Ker je moral finančni minister vsled pritiska industrijskih krogov, mest in sever-nih kronovin umakniti predlogo za višje obdačenje piva, domislil si je namesto tega obdačenje vina. Dotičnega zakon-skega predloga pa še ni predložil zbornici. Ker pa ni znano, po katerih načelih se bo naložil novi davek, polastila se je vino-gradniških krogov vseh kronovin boja-zen pred tem davkom in se je obenem proti njemu razvil energičen odpor. Bati se je bilo namreč, da bo nameravani novi davek zadel produkcijo, t. j. vinogradnike same, ki že itak trpijo, zlasti na našem jugu, veliko vinsko krizo.

Zato se je v državnem zboru sklicala danes seja vinarskega odseka, katere so se udeležili skoraj vsi člani in kot zastop-niki fin. ministrstva g. sekcijski šef dr. Ber-natzik, kot zastopnik poljedelskega mini-strstva pa g. sekcijski svetnik baron Drechsel.

Poslanci so hoteli slišati, na kak način, po katerih načelih namerava Bilinski na-ložiti in pobirati novi davek.

Sekcijski šef dr. Bernatzik je izjavil, da doslej še sploh nimajo v fin. minist-rstvu dotičnega zakonskega načrta pri-pravljenega, ne more torej še navesti po-drobnih podatkov, ker še ni zbran ves potrebni material.

Pač pa zamore pojasniti glavne prin-cipe nameravanega davka. Ne bo se nam-reč ustvaril novi davek, ampak preosno-val se bo le stari tako, da bo vsaj enako-merno zadel tudi one kroge, ki dosedaj niso plačevali tega davka, ki pa so vendar zmožni ga plačati, t. j. zasebni konsum.

Davek na vino so plačevali dozdaj samo krčmarji in tisti sloji, ki se bavijo s prodajo vina na drobno (Kleinverschleiss). Ni pa plačeval tega davka veletržec in za-sebni konsument, ki kupi direktno pri pro-ducentu vina čez 57 l. Davčna mera je bila doslej 5 K 94 vin. državnega davka za 1 hl. Ta mera se namerava pa znižati na 4 K za 1 hl. Kljub temu znižanju pa si obe-ta država, da bi ji dal ta davek nad 6 mili-jonov kron več ko doslej na leto, ker bi ta davek zadel odslej več konsumentov. Vsega skup bi novi davek, ki je državi no-sil doslej okrog 6 milijonov kron, zanaprej dajal nad 12 milijonov. Razun tega name-

LISTEK.

V pastí.

Paul Bourget. — A. Kalan.
(Da'je.)

»Neka sem že dosegel,« je priče, »danes zjutraj sem se mu predstavil na zprehodu. Niso sicer ponosen na to, toda sedaj sva že najboljša prijatelja na svetu. Zaupal sem mu, kak strah imam pred ha-zardnimi igrami. ki so me že dobro »ogre-vale« — to je že, le preveč res — da pa še vedno rad igram navadne igre, vzlasti whist. Ni mi seveda treba praviti, da s m se o vsem tem popreje poučil. Darsy je vsaki dan popoldne ob petih prihajal v klub, kjer je igral whist do sedmih. In če ti hočeš,« — in danes z nama »praje.«

»Vendar pa ti ne zahtevaš od mene, naj ga jaz oskubem, da vrnem mlademu René-ju njegovih deset tisoč frankov,« re-žem v šali.

»Kaj pa tvoja obljuba, da me ne boš ničesar izpraševal,« odgovoril mi e zelo resen. »Ti boš igral kakor boš znal. Prosim te samo, da mi prilično v sredi igre rečeš: »Draži moj Bordin, tega večjega prstana pa jaz še nisem videl!« ter me ponos š, da naj ti pokažem ta rubin, kiga bom imel na mazincu . . .«

In potegnil je iz žepa star prstan, okoli z zlatim obrobo, v sredji pa drag kamen nenavadne velikosti in čudovite prozornosti.

»Dobil sem ga od svoje stare ma-tere,« dejal je, ko sem ga ogledoval. »Do-bra žena, prava Slovanka, je ob svojem času strastno ljubila drago kamenje. Jaz sem poprodal ob času suše skoro vse, kar smo podedovali iz njenih omarič za dra-gocenosti, najprej slike po pet tisoč fran-kov eno za drugo . . . Ta rubin pa sem si prihranil za najhujšo silo. Danes pa sem posebno vesel, da ga nisem še prodal. In vendar so mi zanj ponujali že štirideset tisoč zlatov! Ker smo pa že pri denar u,« nadaljeval je, »pros'm ta, prestej, ali je tu notri deset tisoč frankov?« In ponudil mi je svojo denarnico, jaz sem mu moral pri-znati, da je toliko denarja res notri.

»To je najbolj delikatna točka, pri kateri se tudi ti udeležiš mojega poskusa. Teh deset tisoč frankov treba da neseš ti Darsy-ju še danes popoldne. — On je do-ma, to vem. — Porečeš mu, da imaš na-log od René-jevega očeta, da se mu takoj izročij sinova menica za deset tisoč fran-kov.«

»Jaz tega ne razumem,« odgovoril sem po kratkem premisleku, pa radoved-nost je prevladala moj odpor, da bi se zla-gal, četudi le M. Darsy-ju. Pa ker sem ob-ljubil, naročilo tudi izvršim.

Oderuh je pri svojem rokodelstvu va-jen enakih poravnjav. Da je bila ta po-ravnava tako hitra, to se mi je zdelo, da ga ni iznenadilo. Toda če bi bil imel glede tega še kak pomislek, opustil bi ga bil, ko mi je izročujoč zadolžnico rekel:

»Zatroujte gospodu M . . .« — imeno-val mi je René-jevega očeta — »da sem jaz samo zato njegovemu sinu posodil ta denar, da ga obvarujem pred gotovimi kremplji . . . In pripravljen sem bil mu dovoliti obroke kakršne bi hotel. Jaz mu dam predujem, če hoče, še enkrat, in sicer kolikor hoče.«

Tako je govoril ta lahkoživec ter se kazal prizanesljivega nespametni mladini. Toda grda njegova hinavščina me je pre-zvela s tako grozo, da sem res iskreno želel, da se mo emu prijatelju posreči nje-gova »resna šala.«

Zato sem brez najmanjšega omaho-vanja sedeč pri mizi in grajoč whist nekaj ur pozneje omenil prstana, kakor je bilo dogovorjeno. In vse je šlo tako po sekiri-cah, kakor je slikar napovedal. Našla sva Darsy-ja v klubu, dobila še četrtega in vsedli smo se k dogovorjeni igri.

»To je rodbinski biser,« odgovoril je Bordin na moje vprašanje in se smejal. »Ta prstan imam samo, kadar igram za srečo. Preočiten je, da bi ga nosil na spre-hodu. Toda nikar se preveč ne razvne-maj zanj, ker kamen je — ponarejen.«

»Ponarejen?« skoro nehoté vzklikne Darsy, »s takim okvirjem, to ni mogoče!«

Tudi sedaj nisem zopet razumel, kak načrt ima moj prijatelj. Zakaj sedaj tako malo ceni prstan, o katerem mi je sam povedal, kako dragocen da je? Vendar pa je popolno dosegel svoj namen, ako je ho-tel s tem prav v živo zadeti mojo rado-vednost, kakor tudi radovednost izkori-ščeva ca svojih žrtev v Monte Carlo.

»Da, ponarejen,« ponoví prijatelj po-polno mirno kakor dovršen komedijant. »Do cela ponarejen!«

Snel je prstan z mazinca in ga je dal meni. Jaz sem ga dal Darsy-ju in opazil sem, da so njegove oči zopet dobile oni pohlevni izraz iz prejšnjega večera, ko je gledal, kako se je naenkrat razsula Boy-ardu vsa sreča pri igri.

»Ponarejenih kamnov,« je dejal, »ka-kor je ta rubin, navadno ne opremljejo s tako dragocinami okvirji . . .«

Teh misli je bil vedno tudi moj oče,« odgovori Bordin, »da so ga namreč dali v popravilo nepoštenemu zlatarju, ki je vde-lal v okvir ponarejen rubin, pravega pa ohranil za-se. Poglejte, vsaj to delo ni francosko. Zato je bil zelo iznenaden po smrti moje stare matere, ko smo med iz-rednimi dragocenostmi našli tudi ponare-jen rubin s takim okvirom . . . Oporoka je bila tako jasna, da nismo mogli o tem dvomiti . . .«

rava vlada obdačiti tudi kvaliteto vina in sicer na ta način, da se bo plačevalo davek od boljših vin, ki se ga prodaja v steklenicah. O tem je že pisal današnji »Slovenec«. Ta davek na boljše vino v steklenicah bi državi nesel nad 3½ milijona kron.

Kar odpade državi na dohodkih pri pivu, ki jih je prepustila deželam, to bi v višji meri dobila pri vinu.

Način pobiranja davka na vino bi pa bil odslej naslednji. Producent bo moral naznaniti vsakokrat finančni straži, koliko vina in komu ga namerava poslati. Finančna straža bo izdala nekako spremnico (Begleitschein), ki se bo pridejal dotičnemu tovarnemu listu; pri izročitvi vina v roke kupca, bodisi krčmarja ali zasebnika, bi se pa obračunal in plačal davek. Ta sistem se imenuje »Transportkontrollsteuer«, kakor ga že imajo v Badenu in Elzasu, kjer se za državo in glede doklad tudi za dežele izborna obnese.

Ob vpeljavi tega sistema bi odpadli vsi dosedanja načini plačevanja davka na vino, t. j. po zakupu ali po pogodbi, po takozvani »Abfindung«. Dobiček, ki ga imajo zdaj zakupniki ali pa pogodbeniki, bi spravila država, oziroma dežela.

O teh izvajanjih gospoda zastopnika finančnega ministrstva razvila se je prav živahna debata, katere so se udeležili skoro vsi navzoči člani vinarskega odseka, med njimi tudi poslanci Biankini, Spinčič, Roškar in dr. Hočevnar. Enoglasno so se vsi izrekli proti temu, da bi se na katerikoli način novi davek odložil od konsumenta na producenta, ker danes itak prenaša naše vinogradništvo veliko krizo, bodisi zaradi pomanjkanja delavcev, bodisi zaradi velikih stroškov produkcije same in v južnih krajih zaradi nadprodukcije, ki pritiska ceno vina tako nizko, da se ne pokrijejo niti stroški pridelovanja. Poslanca Roškar in dr. Hočevnar sta še posebej poudarjala, da bo novi način pobiranja tega davka delal producentom mnogo sitnosti in poti, ko bo treba pri vsaki pošiljki iskati finančno stražo, in ko bo tej dana pravica kontrole po kletah in kolodvorih.

G. sekcijški šef dr. Bernatzik je enoglasni odpor proti nameravani postavi, če in v kolikor bo zadela producente, že danes videl in je izjavil, da še ni izgovorjena zadnja beseda.

Proti enakomernemu, pravičnemu obdačenju tudi zasebnih konsumentov, ki so premožnejši sloji, in tudi proti obdačenju finejšega, dražjega vina v steklenicah, se ne bomo vpirali, pač pa se bomo branili proti vsaki nakani, da bi se vinogradništvo v produkciji zadelo s kakimi težavami in davki, ker že tako ječi v hudih stiskah zlasti na našem jugu.

Natančneje se bo govorilo, ko dobimo v roke dotični zakonski načrt. Čeprav rabi zdaj država prav krvavo novih dohodkov, ne sme pri tem zadeti itak preobloženo naše malo vinogradništvo.

Sklenila se je končno resolucija, da vlada ne sme predložiti nobenega načrta, po katerem bi se produkcijo in pa konsum širših slojev hujše prizadelo kot doslej!

Državni zbor.

Dunaj, 9. novembra.

Železarska družba.

Začetkom današnje seje proračunskega odseka je vprašal dr. Steinwender fi. finančnega ministra, ali so mu znane spletke praške železarske družbe in kaj hoče vlada storiti, da prepreči nakane železarskega kartela. Stvar je namreč ta:

Praška železarska družba pod vodstvom znanega Kestraneka hoče pri likvidaciji češke montanske družbe državo okaniti za večjo vsoto pristojbin. Kot kupno ceno so finančnemu oblastvu naznanili le osem milijonov, dasi prava vrednost iznaša nad 40 milijonov. To je ena. Druga je, da hoče železarska družba delniško glavnico zvišati od 257 na 375 milijonov kron, češ, da mora zgraditi nove rove in poplačati neke dolgove. To pa so le prazni izgovori, ker družba ima bogate rezerve. Ako pa družba potrebuje več glavnice, izda lahko nove delnice po isti ceni, kakor dosedanje. Tega pa družba noče, da si prihrani pristojbine od delnic. Pač pa namerava ceno delnicam zvišati od 400 na 500 kron in potrebno vsoto 6.425.000 K vzeti iz rezervnega zaklada. S tem se delniška glavnica zviša za četrtino, obenem pa zniža dohodek delnic in seveda v isti meri tudi davek od dividend. Iz tega je razvidno, da bi bogati delničarji poleg masnih dividend radi še državo opeharili za več tisočakov.

Finančni minister je obširno pojasnil to mahinacijo železarske družbe in izjavil, da finančna uprava ne bo dovolila zvišanja nominalne vrednosti delnic. Ob enem je finančna uprava storila potrebne korake, da prepreči nakane železarskega kartela.

Razdelitev špirta.

Ako se ne motim, država že od leta 1888 določa, koliko špirta smejo na leto skuhati žganjarne, ki dobe določene kon-

tingente ali množine. Za obratno dobo 1908/09 je ta kontingent iznašal 1.017.000 hektolitrov. In ta množina špirta je bila porazdeljena na razne večje žganjarne, katerih je zadnje leto bilo 1462. Na Kranjskem je menda ena sama, katere kontingent iznaša 154 hl 63 l. V Galiciji pa je teh žganjarn 846, na Češkem 271. Vse te žganjarne, ki poleg znižanega davka dobivajo še bonifikacije za izvoz špirta, so seveda v rokah le bogatih graščakov in židovskih najemnikov. To je javna korupcija, ki jo država trpi že nad dvajset let večinoma na korist galicijskih žlahčičev in židov. Zadnji zakon, ki določa kontingent in porazdelitev, pa je potekel že konec avgusta t. l. in vlada je upravnim potom podaljšala določbe. Začetkom tekočega zasedanja pa je vlada zbornici predložila načrt zakona, s katerim naj se podaljšajo veljavne določbe, dokler se ne uveljavi zakon o zvišanju žganjarine.

Danes se je proračunski odsek bavil s tem vprašanjem. Poljska poslanca Bataglia in Kolischer sta seveda priporočala vladni načrt, ostali govorniki pa so ostro grajali te privilegije nekaterih zasebnikov. Ker je predsednik dr. Chiarini videl, da je opozicija v večini in bi odklonila vladni načrt, je po glavni razpravi zaključil sejo in tako vladne stranke obvaroval nove blamaže. Sicer pa je javen škandal, da je bilo odsotnih največ poslancev iz bližnjih krajev.

O notranjem položaju.

Ljubljana, 10. novembra.

Dr. Lueger, Liechtenstein, Gessmann, Ebenhoch in Schraffl so se posvetovali včeraj skupno s parlamentarno komisijo »Poljskega kola« o de. ovnem programu in o pogojih premirja s »Slovansko Unijo«. Glabinski je predlagal sledeči delovni program: začasni proračun, finančne predloge, delegacijski kredit, kontingent špirta, rekrutna predloga in predloga o lokalnih železnica. Stapinski naglašja, da je položaj Poljakov nevzdržljiv. Ne more se zahtevati, da podpirajo Poljaki protislovanski sistem. Položaj je skrajno poostren. Poljski klub je dolžan, da zahteva, naj se izloči § 14. Gessmann je izjavil, da mora njegova stranka postopati skupno z nemškimi svobodomiselnimi strankami. Stranka hoče, naj se izloči osebno vprašanje.

Danes se posvetojuje predsedstvo Poljskega kola z voditelji nemških svobodomiselnih strank in krščanskih socialcev, jutri sledi konferenca poljskih voditeljev s »Slovansko Unijo«. V petek ima plenarno sejo Pojsko kolo.

O posvetovanju z voditelji nemških svobodomiselnih strank z voditelji Poljakov so izdali komunikate, da so vsi govorniki izjavili, da hočejo pospeševati akcijo Poljskega kola in da naj se izloči § 14.

Starzynski se je na več shodih zaleval v »Slovansko Unijo«, češ, da njeno nasprotstvo proti ministrstvu ni upravičeno.

V korespondenci »Centrum« izjavlja neki poljski voditelj, da je položaj za Poljake nevzdržljiv. Čakati moremo le še ta teden, a potem moramo jasno povedati, kaj je za nas večje vrednosti: sedanja vlada ali parlament. Če misli Bienenrth, da je močnejši kakor parlament, bo predlagal cesarju, naj razpusti državni zbor, če pa misli, da je slabjši, mora ponuditi kroni demisijo svojega kabineta.

Poslanci so včeraj zelo razpravljali o govoric, da odstopijo parlamentarni ministri Bilinski, Weiskirchner, Schreiner, Duleba in Hochenburger, če se ne posreči zbornična delozmožnost, ker nočejo ostati v vladi, ki bi morala vladati s § 14.

Socialni odsek

je nadaljeval včeraj popoldne razpravo o § 2. in 3. socialnega zavarovanja, ki govorita o bolniškem zavarovanju. Splošno se je naglašalo, naj bi se odpravilo določilo, po katerem naj bi bile iz zavarovanja izvzete osebe s plačo, ki presega 200 kron mesečno. Če to ni mogoče, naj bi se mera zvišala. Z ozirom na to vprašanje skličejo prihodnji teden enketo.

× × ×

Včeraj se je pričela na Dunaju konferenca škofov. Navzoči so bili praški, solnograški, olomuški, goriški, graški, briksenški, Ivovski, brnski, linški, krajevograjski, mariborski in šentipolitski cerkveni knezi.

× × ×

Cesar bo zaslišal v avdijenci zopet več ogrskih političnih veljakov. Košut in Apponyi sta že pozvana. Košut hoče baje nastopiti protj Justhu. Vladar je baje že izjavil, da dovoli plačila v gotovini in nekaj vojaških koncesij.

Mohorjani! Ko sprejmete letošnje knjige Družbe sv. Mohorja, darujte vsak po svojih premoženjskih razmerah za naš narodno-obrambni sklad!

Volitve v obrtno sodišče.

Vse volivce v obrtno sodišče opozarjamo, da se strogo in točno drže časa in kraja volitev, kar je oboje na vsaki izkaznici natančno določeno.

Posebno volivce v okolici opozarjamo, da se bo volilo samo v tistem času, ki je na izkaznici določen.

Kdor še ni prejel glasovnice in izkaznice, naj gre takoj na magistrat, kjer bo dobil glasovnico in izkaznico. Volivci v okolici dobe izkaznice in glasovnice pri svojih županih, če jim še niso bile dostavljene od županstva.

× × ×

I. Volitev obrtnega sodišča v Ljubljani. Dodatno k razglasu o razpisu volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča, ki se ima ustanoviti v Ljubljani in prisodnikov vzklicnega sodišča, se odreja volitev za volivni razred delavcev na nedeljo, dne 14. novembra 1909 in za volivni razred podjetnikov na torek, dne 16. novembra 1909. Volilo se bo v sekcijah, sestavljenih po krajevnih skupinah, ki se na podlagi § 5., odstavek 2. ministrske naredbje z dne 15. julija 1909, drž. zak. št. 112, določajo tako-le: **I. sekcija** obsega občine Brezovica, Dobrova, Log, Rudnik in Vič ter voli na Glincah (občina Vič). — **II. sekcija** obsega občine Črnuče, Devica Marija v Polju, Dobrunje, Ježica, Moste in Podgorica ter voli v Mostah. — **III. sekcija** obsega občine Medvode, Spodnja Šiška, Šmartno, Št. Vid in Zgornja Šiška ter voli v Št. Vidu. — **IV. sekcija** obsega občine Grosuplje, Lipljenje, Račna, Slivnica, Št. Jurij in Šmarje ter voli v Stranski vasi (občina Grosuplje). — **V. sekcija** obsega občine Iška Loka, Iška Vas, Pijava Gorica, Studenec, Tomišelj, Vrbljenje in Zelimlje ter voli na Studencu. — **VI. sekcija** obsega 1. (šolski okraj), 2. (Št. Jakobski okraj), 5. (predkraji) in 6. (Vodmat) okraj mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — **VII. sekcija** obsega 3. (Dvorski okraj) in 4. (Kolodvorski okraj) mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — Skupni izid volitev, izvršenih v teh sekcijah, se ugotovi in razglasi pri VI. sekciji v Ljubljani. — Ura pričetka in zaključka volitve ter volivni lokal se naznanijo najkasneje osem dni pred volitvijo na krajevno običajni način v vseh občinah, ki pripadajo okolišu obrtnega sodišča in je lokal in čas naznanje tudi na volivnih izkaznicah.

Vsako posamezno volitev vodi od obrtne oblasti določeni volivni komisar, ki odloča o identiteti volivcev in o veljavnosti oddanih glasov, ne da bi bila dopustna nadaljnja pritožba. Volitev se prične ob določenem času ne glede na število došlih volivcev in se zaključuje ob določenem uri. Voli se na ta način, da se osebno oddajo glasovnice. Samo v skupini podjetnikov smejo voliti za ženske njihovi zakonski možje ali pa posebno pooblaščen tretje osebe. Osebe, ki v volivnem imeniku niso vpisane, ne morejo voliti. Volivci oddajajo svoje glasovnice po vrsti, kakor se javijo. Izvoljen je, kdor združi nase absolutno večino oddanih glasov. Če se pri volitvi ne doseže absolutne večine, se odredi ožja volitev med onimi osebami, ki so dobile največ glasov. Pri morebitni ožji volitvi smejo voliti samo one osebe, ki so volile pri prvotni volitvi in se o tem izkažejo z volivno izkaznico, ki je bila pri prvotni volitvi zaznamenovana. Proti volivnemu postopanju in proti ugotovitvi izida volitve v smislu § 12. min. odredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56, ni dopustna pritožba.

× × ×

I.

A. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VI. sekcije v Ljubljani se vrše 14. novembra v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati), volijo v veliki dvorani Mestnega Doma. V Mestnem Domu volijo torej volivci, ki so vpisani v obratih nahajajočih se v šolskem, št. jakobskem in vodmatskem okraju.

B. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VII. sekcije v Ljubljani se vrše 14. novembra v sledečih lokalih:

1. Volivci I. skupine (veliki obrati) volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, št. 17.

2. Volivci II. skupine (mali obrati) volijo v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Co zovi cesti št. 5.

V teh volivnih lokalih volijo volivci, ki so vpisani v obratih dvorskega in kolodvorskega okraja.

II.

A. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VI. sekcije v Ljubljani se vrše 16. novembra v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati) volijo v veliki dvorani Mestnega Doma.

V Mestnem Domu volijo volivci, katerih obrati se nahajajo v šolskem, št. jakobskem in vodmatskem okraju ter v predkrajih.

B. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VII. sekcije v Ljubljani 16. novembra se vrše v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati) volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, št. 17.

V telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici voli o volivci, katerih obrati se nahajajo v dvorskem in kolodvorskem okraju.

Volivni čas za vse skupine je od 8. do 12. ure. Samo skupina delojemalcev (mojstrov), ki volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, voli od 8. ure jutraj do 2. ure popoldne, (torej dve uri več). Na volivnih izkaznicah je določen volivni lokal ter čas volitve.

Volitve se vrše določenega dne ob določenem uri brez ozira na število došlih volivcev. Ob določenem uri se tudi konča volitev; le oni, ki se tedaj nahajajo v volivnem lokalu, morejo oddati glasovnice.

Glasovnice se oddajo volivnemu komisarju osebno, le samostojne ženske (one, ki majo kako obrt) smejo voliti po svojih zakonskih možeh ali po kaki tretji pooblaščenici osebi. Pri oddaji glasovnic naj se izkaznice v svrhu zaznambe z uradno štampljlo predložijo, kajti pri eventuelnih ožjih volitvah smejo voliti le oni, katerih izkaznice so na ta način zaznamovane, ki so torej volili pri prvi volitvi.

Vsi volivci, ki bi tri dni pred začetkom volitev, to je do 11. oziroma 13. novembra še ne dobili volivnih izkaznic, naj se zglase pri mestnem magistratu, kjer dobe glasovnice in izkaznice.

DELAVCI!

V nedeljo, dne 14. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi delavci naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih gg. kandidatov delavcev:

I. Skupina velikih obratov.

Prisedniki:

1. Karu Josip, usnjar, Ljubljana, Martnova cesta 5.
2. Premk Valentin, strojnik, Martinova cesta 3, Ljubljana.
3. Žnidaršič Anton, ključavničar, Prečna ulica 8, Ljubljana.
4. Zabukovec Vinko, delavec v predilnici, Komenskega ulica 16.
5. Vrtačnik Franc, blagažnik, Ljubljana, Vič št. 48.
6. Bizjak Peter, mizar, Ljubljana, Turjaški trg 8.
7. Novinc Franc, papirniški delavec, Preska.
8. Čemažar Franc, papirniški delavec, Vevče.

Namestniki:

1. Novšak Ivan, livar, Ljubljana, Florijanska ulica 27.
2. Križaj Martin, jermenar, Moste 74.
3. Melja Jakob, papirniški delavec, Vevče.
4. Pečan Jožef, usnjar pri Pollaku, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.

Vzklicno sodišče:

1. Jeriha Anton, papirniški delavec, Vevče.
2. Medica Ivan, knjigovodja, Ljubljana, Levstikova ulica 15.

Delavci! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!

Pripravljavni odbor za volitve v obrtno sodišče.

OBRTNIKI!

V torek, dne 16. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi obrtniki naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih gg. kandidatov obrtnikov:

Prisedniki:

1. Pust Franc, tesar, Ljubljana.
2. Weibl Josip, ključavničar, Ljubljana.
3. Rojina Anton, mizar, Ljubljana.
4. Eberl Hugo, pleskar, Ljubljana.
5. Ogrin Ivan, zidar, Ljubljana.
6. Rojina Jožef, krojač, Ljubljana.
7. Rozman Ivan, čevljar, Ljubljana.
8. Dimnik Jakob, mesar, D. M. Polje.
9. Tršan Alojzij, žagar, Tacen 44.
10. Bergant Ivan, načelnik mizarske za druge v Št. Vidu pri Ljubljani.

Namestniki:

1. Večaj Alojzij, pečar, Ljubljana.
2. Kočar Ivan, mesar, Ljubljana.
3. Jerin Luka, čevljar, Ljubljana.
4. Vrhovec Franc, kovač, Ljubljana.
5. Štrumbelj Ivan, gostilničar, Ig.
6. Medved Valentin, sodar in načelnik sodarske zadruge, Tacen.

Vzklicno sodišče:

1. Belec Anton, klepar, Št. Vid nad Ljubljano.
2. Kregar Ivan, pasar, Ljubljana.

Obrtniki! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!

Pripravljavni odbor za volitve v obrtno sodišče.

POMOČNIKI

V nedeljo, dne 14. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi pomočniki naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih kandidatov pomočnikov:

II. Skupina malih obratov:

Prisedniki:

1. **Pobeško Ivan**, čevljar, Francovo nabrežje 1, Ljubljana.
2. **Urbar Jernej**, pek, posestnik, Selo-Moste.
3. **Jereb Valentin**, kamnosek, Veliki štrdon 7, Ljubljana.
4. **Štrus Ivan**, krojač, Komenskega ulica 12, Ljubljana.
5. **Lotrič Andrej**, ključavničar, Hranilnična ulica 8, Ljubljana.
6. **Borštnar Franc**, mizar, Hranilnična ulica 6, Ljubljana.
7. **Uranič Ferdinand**, podobar, Sv. Petra cesta 23, Ljubljana.
8. **Šušteršič Franc**, tesar pri g. Pustu v Ljubljani.
9. **Ravnikar Ivan**, pečar, Selo 19.
10. **Kremžar Ivan**, klepar, Št. Vid nad Ljubljano.

Namestniki:

1. **Rojšek Jožef**, tesar pri A. Mačku, Slap (D. M. Polje).
2. **Pančur Anton**, krojač, Florijanska ulica 22, Ljubljana.
3. **Menard Franc**, mizar, Poljane pri Št. Vidu.
4. **Lampič Jožef**, ključavničar, Spodnja Šiška 12.
5. **Cedilnik Franc**, tesar pri Lehnerju, Tacen.
6. **Kavčič Andrej**, pasar pri Kregarju, Cerkvena ulica 21, Ljubljana.

Vzključno sodišče:

1. **Rupnik Franc**, mizar, Židovska ulica 5/III., Ljubljana.
2. **Ramovš Ivan**, tesar, Stožice 51.

Pomočniki! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!

Pripravljalni odbor za volitve v obrtno sodišče.

× × ×

Včeraj je tiskarski škrat ime kandidata Karu Josip pokvaril v Karn, a se mora glasiti: Karu Josip, Marti-nova cesta 5. (I. skupina, delojemalci.)

Dnevne novice.

+ Popolna zbežanost v liberalnem taboru. Kakor strela so udarili »Slovenčev« članki, ki so osvetlili kakovost farizejskega pohujšanja nad škofovo brošuro, med izvestno liberalno kliko. Pri »Narodu« si je znana klika že roke mela, ker je »Slovenec« spočetka molčal, ampak farizejski generalštab se je strahovito uredil. Danes imamo v rokah pisma liberalcev in razpolagamo z neštetimi privatnimi izjavami uglednih liberalcev, ki se pohujšujejo nad — početjem lastne stranke, oziroma tiste klike, ki svoje pristaše terorizira, a jo zadnji čas tudi nič več ne ubogajo kakor takrat, ko je oče Tavčar rekel, da je, in je bilo! Liberalci so s svojo polemiko v zadevi brošure ustrelili takega kozla, kakršnega dozdaj še nikoli niso in tega kozla ne bodo brez škode za svoj organizem požrli, ampak jim bo v grlu obtičal. Danes vsak pošten liberalce daje prav knezoškofu in če kaj kritikuje, kritikuje pošteno. »Narod« pa je s svojim izrabljanjem, ki je ena samo velika hinavščina, ustrelil luknjo v vodo in se je sam umazal, da se iz umazanosti vrniti ne vidi. Ali boste to svojo neumnost drago plačali!

+ Načelnik vseh devičarjev, dr. Tavčar, je govoril o čistosti v Kamniku. Govoriti o čistosti pred kamniškimi liberalci, to pomeni toliko kakor govoriti **so-vam o ultravioioletnih žarkih**; kamniški liberalci že vedo, zakaj ... Nadalje se o čistosti govori čisto, dr. Tavčar pa je v tem oziru veliko grešil in njegovi »alojzianski« poslušalci se niso nič pohujšali. Tudi je bila velika ironija v tem, da je o neomadeževanosti, ki jo je menda škof tako »žalil«, govoril šef tistega lista, ki daje v svojih podlistkih zakonskim in otrokom spolni pouk na zgledih pri **juncih in bikih**. Nič manj humorja ni v tem, da je dr. Tavčar v svoji »kritiki« priznal plemenit namen škofov, pohajajoč iz njegove pobožnosti in gorečnosti za blagor svojega ljudstva. »Narod« pa je nesramno pisal, da je škof brošuro spisal zato, da bi »gšeft« napravil in da je morebiti vse, kar je opisal, sam izkusil. Tako laž sama sebe ubija.

+ Kdo je pohujšal? Dr. Tavčar je idealnočistim kamniškim liberalcem pripovedoval, da je pohujšal Slovence seveda škof. Lil je prave krokoilije solze in dejal, da bi se malodane zljokal nad tem, koliko neomadeževanih src slovenskih mladeničev in devic je vsled škofove brošure pohujšanih in vznemirjenih. Najprej povemo dr. Tavčarju, da so njegove po-

vesti nešteto več src slovenskih fantov in nežnih deklet zbegale in ob srčni mir spravile, kakor pa škofova brošura. Če je danes mladina pohujšana, je zato, ker so liberalci napravili gnusno in vnebovpijoče lopovstvo, da so nad škofovo brošuro, namenjeno izključno le za zakonske, prežali kakor volk na jagnje in da so jo šli kupovat za otroke in jo potem nežni deci, predvsem pa deklicam, zastojni podarjevali. V resnici čista mladina je bila izključno le po krivdi liberalcev pohujšana, ki so se na to svoje zločinstvo že dolgo pripravljali in česar knezoškof v svoji neskončni dobroti in nepoznanju lopovstva izvestne liberalne klike v Ljubljani ni vedel in ni hotel in mogel verjeti. V resnici čista in verna mladina pa se po našem mnenju kljub satanskim namenom liberalne klike vendarle ni veliko pohujšala, ker ni nič razumela in šla stariše vprašat, da so ji ti pomirili. »Pohujševala« se je v prvi vrsti in najbolj tista malopridna mladina in tista nagnjita dekleta, ki so že vsled »Narodovih« pornografičnih listkov in njegove seksualne propagande ter vsled družbe svobodomiselnih »čestilcev nage kulture« do srede duše pokvarjene. Opravičeno se ta mladina ni pohujševala, ker vse, kar je v brošuri, po zaslugi liberalne kulture že ve in ve še veliko več. Pohujšujejo se nadalje ljudje vsled zelene brošure, ki so jo liberalci izdali in z umazanim komentarjem opremili ter mladini zastojni razdajali. Vse to bi naj bil dr. Tavčar v Kamniku povedal, pa bi bil povedal, kar mislijo tudi vsi poštene liberalci, ki še niso tako daleč, da bi se dali od izvestne klike slepiti in kojih je vsak dan več.

+ Veliko liberalcev nas zasebno in pismeno povprašuje, kako to, da njihovo glasilo, ki je do tistega dne, ko je izšla škofova brošura, bilo za naravnostno spolno razjasnjevanje in ki se je ogrevalo za sklepe manheimskega kongresa za seksualno pedagogiko, kjer se je sklenilo, da naj se otroke že od najnežnejše dobe poučuje v spolnih rečeh, danes lomi kopje za čistost, neomadeževanost in sramežljivost? Kako neki, da oni »Narod«, ki je do danes trdil, da je slovensko ljudstvo premalo o spolnosti poučeno, naenkrat kriči, da spolnega pouka niti zakonci ne rabijo? Zdi se premnogim liberalcem tudi to silno zagonetno, da je njihovo glasilo katoličanstvu vedno očitalo mržnjo zoper spolnost, danes pa se ešofira, da katoliška cerkev ljudstvo s spolnim vprašanjem seznaja. — Odgovor je kaj lahek. Liberalni klikci so staknili skupaj svoje glave in dekretirali, da se škofova brošura mora izrabljati. Liberalni kliki je vseeno, ali mečejo v cerkev blato ali rozine, ali se bore zoper njo z seksualnostjo ali z devištvom. Zaba se mora dreti, če je v mlaki ali če sedi na solcu. Če bi bil na primer knezoškof spisal brošuro, v kateri bi se bil izjavil zoper spolno razjasnjevanje, pa bi zdaj »Narodova« klika tulila, da je škof nazadnjak, kastrat, eunuh, in da je cerkev zoper napredek in kulturo in da ubija življenje. Dokler bo znana klika z mezincem migala, bo kričala in grizla okoli sebe, vseeno s kakšnim orožjem.

+ Spolno življenje v liberalni luči. Ni dolgo, je zagledal v »Narodu« luč dneva podlistek, ki znači svetovni rekord v umazanosti. Tam se namreč opisuje »ljubezen«, kako je nastala med pračloveštvom. Opisuje se samica, kakor je zrasla v Haacklovi domišljiji, in samec. Nato pa sledi podrobno, s pravimi imeni označeno, dolgovozno, z umazano domišljijo do najvišje potence opisano to, nad čemer se danes liberalna klika »zgraža«, češ, da je tako grdo, da bi se niti imenovati ne smelo. Ponašate se enkrat ta podlistek, vi pohujšani; mi ga ne moremo, ker bi nas potem do smrtne ure pekla vest zaradi onih tisoč in tisoč, ki bi jih zastupili in spolno pervertirali! V Nemčiji, v Angliji in celo že v Italiji in na Francoskem so se združili zdravniki in pedagogi zoper ta spolni ekshibicionizem, kakor ga pri nas »Narod« propagira vkljub temu, da imamo državnega pravdnika in društvo za varstvo mladine! In ti ljudje se še predrznejo zgražati se nad knjigo moža, ki je tako neomadeževanega življenja! Sram vas bodi, farizeji, ki je vaše srce polno ostudnosti in gnjilobe!

+ Zakaj se zgražajo? Do danes je klika spolnost imenovala višek življenja, neskončno čisto in je propagirala po svojih listih pravi kult erotizma, kakor so ga komaj v starem Babilonu poznali. Danes pravijo celo spolnemu življenju za k o n c e v, da je grdo, da se mora s plaščem zakrivati in da spolnost spada med nižje nagone. In zakaj? Ker je knezoškof spisal zakoncem knjigo, da bi brez greha in pošteno spolno živeli. Tega pa liberalna klika noče; ona hoče, da ostani zakonsko in nezakonsko življenje s plaščem zakrito, da nihče vanj ne posveti in zakliče: Greh je, kar počenjate, zakonski stan je svet stan in zakonsko spolno občevanje je povzdignjeno po naukih katoliške cerkve do svetosti in vzvišenosti, zato ga ne zlorablajte in živite tako, da boste zdravi vi, vaši otroci in ves narod! In škof je bil

poklican to reči, ker tisti, ki bi tudi bili poklicani, se niso upal, nje pa je ljubezen in skrb za ljudstvo gnala do tega. In ljudstvo pričakuje v vseh zadevah poduka od svojih duhovnikov in od svojega višjega pastirja — da ga ne zahteva od liberalnih inteligentov, tega so slednji sami krivi!

+ O samih kanonikih sanja te dni »Narod« in fantazira o neki struji, ki da je zadnji čas v »Slovencu« zmagala. **MI »Narodovo«** kliko opozarjamo, da se bodo neni računni vselej izjalovili, kadar bo na kak spor med nami računala! Ljudje pošteni namenov se ne bodo medseboj sprli, tudi če bi v vsem ne bili istih nazorov. Zakaj pa smo mi molčali, smo že povedali in izkušnja je pokazala, da smo pravo zadeli. Mi smo čakali tako dolgo, da je »Narod« s svojimi časnikarji in voditelji oslarijo naredil, in tako dolgo, da je klika zeleno pornografijo izdala. Molčali smo tudi zato, ker se prve dni cela afera ni zoper cerkev in duhovščino in zoper stranko, ki s tem ni imela absolutno nič opraviti, izrabljala. Molčali smo, ker smo brali v »Rdečem Praporu« in celo v celjskem »Dnevniku« kritike, ki so kazale kljub mnogim animoznostim pošten namen, čakali smo, ker smo vsled tega upali, da bodo pošteni kritiki povedali v nasprotnih listih stvarno mnenje o spornem seksualnorazjasnjevalnem vprašanju, bržčas bi bili mi potem tudi znanstveno povedali svoje mnenje in dali prostor kritikam; molčali pa smo tudi zato, ker smo upali, da afera mine in se ne bo delalo umetno pohujšanje. »Narod« pa ni mogel zatajiti svoje narave in dr. Tavčar se je v Kamniku celo tako daleč zaletel, da je S. L. S. potegnil v celo zadevo, katere vsa stvar prav nič ne zadeva. Zdaj pa smo udarili, in da smo pošteno treščili, to dokazuje popolna zbežanost celo v taboru klike. Obiljubljamo pa tudi, da zdaj mi afera ne bomo pustili zaspati in da bo vse slovensko ljudstvo kliko pokazalo, da ne bo pustilo blatiti škofa, ki je za svoje ljudstvo storil toliko dobrega, da bo njegovo ime ostalo z zlatimi črkami v naši zgodovini zapisano. Roke proč od moža molitve in samozatajevanja, proč klika s tvoimi umazanimi prsti od moža neomadeževanega in gorečega za svoj narod, ki mu bo ostal na vse veke hvaležen!

+ Mnogi liberalci se te dni škandalizujejo nad kliko, ki je začela ostudno kampanjo zoper škofa. Zlasti je v precej liberalnih krogih veliko ogorčenje, da je klika po liberalni tiskarni v Kranju dala natisniti zeleno brošuro in da jo je med mladino vrgla. To je veselo znamenje, da je naš narod v svojem jedru zdrav in da tudi nemalo tiste inteligence, ki je po tradiciji v liberalni stranki, misli in čuti zdravo in pošteno in da pošteno krščansko življenje spoštuje. »Narod« in njegova klika je lahko prepričana, da se ji tla pod nogami občutno majo in njihova zadnja gnusna kampanja se je obrnila proti nji sami!

+ Z zeleno brošuro liberalna klika ni v zvezi, je stokal predvčerajšnji »Narod«. Zato, ker liberalna klika z zeleno brošuro ni v zvezi, zato jo »Gorenjec«, glasilo gorenjskih liberalcev, z debelemi črkami priporoča in bržčas jo iz istega vzroka priporoča veleliberalna »Soča« med dnevnimi novicami na sledeč način: »Pozor! Brošure, ki jo je spisal ljubljanski škof, ni mogoče dobiti. Da se ustreže splošni želji, je izdal g. Lampret v Kranju komentar k brošurici, v kateri pa so natisnjeni vsi glavni odstavki škofove brošure. Brošurica se prodaja v obeh naših knjigar-nah.« — Izborni! Prav ta »Soča« pa je rjula, kakšno pohujšanje da je škof napravil!

+ Gorenjsko kršč. soc. delavsko pol. društvo sklicuje v nedeljo 14. novembra štiri shode. Ob devetih uri dopoldne na Savu v »Delavskem Domu«. Poroča Moškerc iz Ljubljane o starostnem zavarovanju in o J. S. Z. Ob pol 11. uri dopoldne v Kropi, ob 4. uri popoldne v Kamni Gorici. Poroča Ivan Gostinčar. Ob tretji uri popoldne shod v Mojstrani. O delovanju deželnega zbora poroča poslanec Piber, o starostnem zavarovanju in o J. S. Z. Moškerc.

+ III. mladeniški tečaj se te dni vrši v obče zadovoljstvo udeležencev in predavateljev. Že prvi teden je 50 fantov, drugi teden, ko se začne kurz za izvežbanje, jih pride prav toliko. Dr. Mantuani-jeva predavanja so globoko vplivala, pri predavanjih o mladinski vzgoji se bo obravnavalo o jako aktualnih rečeh, ki so zdaj na dnevnem redu. Telovadba se vrši temeljito, kurz bo kakor prejšnja dva izuril prave fante - korenjake, izobražene in zavedne, kakor jih naš narod rabi.

+ »Hrvatska« začasno neha izhajati. Saborski klub Hrvatske stranke prava je na konferenci dne 9. t. m. med drugim sklenil, da začasno neha izhajati glavno strankino glasilo »Hrvatska«. Vzrok je gmotnega značaja; poslanci stranke so namreč samo letošnje leto žrtvovali za list 50.000 K, a ker je naročnikov vedno manj, ne kaže nadaljnih žrtv doprinasati.

— Dečka mesto prepelice ustrelli.

Dne 14. septembra t. l. je šel 26 let stari Anton Nejedly, železniški asistent v Št. Petru, streljat prepelice. Blizu vasi Zagorje je šel po njivi, na kateri je bil že krompir pobran ter šel za svojim lovskim psom, ki se je ustavil v bližnji ajdi. Nejedly stopi naprej, kar zleti prepelica. V tem hipu sproži puško, a mesto prepelice prileti mu nasproti 11-letni deček France Medic s prestreljenim vratom, ki se pred njim takoj mrtev zgrudi. Ta prizor je od daleč gledal fant Jože Prepeluh iz radovednosti, če bo lovec kaj ustrelil. Pri razpravi se je doglalo, da se ponesrečeni fantič krave pasel, ki so se nahajale v sosednji senožeti, sam pa je ležal pred ajdo na tleh, tako da ga Nejedly ni mogel videti. Sodišče je Nejedlyja pregreška zoper varnost življenja oprostilo. Oče ponesrečenega dečka se je pa s svojimi odškodninskimi zahtevki zavrnil na civilno pravno pot.

— Poročil se je dne 10. t. m. g. Josip Ravnikar, načelnik »Kmečke zveze« v Radečah z gđc. Marijo Simončič, hčerko veleugledne rodbine Ivana Simončiča iz Hotemeza. Bilo srečno!

— Blieriot v Opatiji. Iz Opatije se nam piše: Poročali smo že, da bo Blieriot prišel tekom meseca januarja v Opatijo. Priredil bo čez Kvarnerski zaliv dva poleta s svojim letalnim strojem, ki se bosta vršila 20. in 26. januarja. Blieriot bo dobil za svoja dva poleta 40.000 K, ki so že zagotovljeni. Za postranske izdatke je treba še preskrbeti 30.000 K. Blieriot se bo dvignil v zrak v Preluki in bo poletel do Lovrane in nazaj. Na obali zaliva Preluka bodo postavili tribune. Priredili se bodo posebni vlaki iz Gradca, Trsta, Budimpešte, Dunaja in Zagreba.

— Vojak se je obesil. Pešec Franc Schaugerl, goriškega pešpolka, se je včeraj obesil v drvarnici vojašnice na Travniku. Nesrečnež je doma iz Bruck-a na Štajerskem in je še-le letos vstopil v vojak. Njegovi tovariši, ki so ga iskali, so ga našli že mrtvega.

— Umrl je v Zagrebu trgovec Ivan Wagner.

— Štrajk knjigovezov se je 8. t. m. pričel v Zagrebu. Knjigovezi so že pred tedni predložili mojstrom svoje zahteve, ki pa da so pretirane. Začela so se pogajanja, a mojstri so izjavili, da se pogajajo le s takimi delavci, ki obrt resnično izvršujejo. Vsled tega so pomočniki, 300—400 po številu, stopili v štrajk. Nekateri mojstri so zaprosili za policijsko varstvo.

— Nov tachymeter je iznašel nek srbski podčastnik v Zaječaru. Izum da zelo nadkriljuje dosedanjí stroj in je zlasti važno to, da se ga more rabiti tudi ponoči. Vojno ministrstvo je kupilo novi izum in pozvalo izumitelja v vojni arzenal, da napravi stroj.

— Vojaške spremembe. Prihodnjo pomlad se bodo izvršile velike spremembe garnizij, kot običajno vsake dve leti. Glavni princip teh sprememb bo, da se bodo polki, ki so že dolgo časa v eni in isti garniziji, prestavili v drug kraj. Tako bo 70. pešpolk, ki je že 30 let v Petrovaradinu, premeščen v Zagreb, in 93. pešpolk, ki je že od leta 1883. v Olomucu bodo premeštili v Krakov, na njegovo mesto pride 54. pešpolk iz Bosne. V 3. vojnem zboru bosta menjala mesti samo 8. in 9. lovski bataljon.

k Samoumor stotnika. 8. t. m. se je v Celovcu v srce ustrelil ženijski stotnik Karplus in je bil na mestu mrtev. Vzrok ni znan. Njegova mlada gospa, je v obupu hotela skočiti skozi okno, a jo je služkinja zadržala.

— Nečuvana sirovost. — Hlapec ubil berača. Neki neznan berač je prišel k Francetu Nograšku v Leskovcu in prosil prenočišča, katerega mu je tudi gospodar dovolil. Mož je bil po zunanje soditi srednje starosti ter ni imel pri sebi ne delavskih knjižic, ne potnega lista. Ko je šel k počitku, vprašal ga je domači hlapec Jakob Vidgaj za delavsko knjižico. Ker ni neznanec takoj ustregel hlapčevi zahtevi, je ta pograbil poleno ter je toliko časa mahal po njem, da mu je zdrobil tri rebra ter se je neznanec nezavesten zgrudil; konečno ga je hlapec vrgel v bližnji potok, kjer so ga sosedje iz vode potegnili in ga tako rešili hlapčeve sirovosti. Položili so neznanca pod kozolec, kjer je kmalu nato umrl. — Barbarskega hlapca so izročili sodišču.

— Tajinstveno izginoli drvotržec. Sin zagrebškega drvotržca Defourja je te dni dobil z Dunaja od nekega agenta brzojavko, da je na prodaj nek gozd v bližini Lvova in naj torej pride, da napravi kupčijo. Mladi Defour se je z veliko svoto denarja takoj odpeljal v Lvov, a od tedaj ni nobenega sledu za njim. Oče je osebno potoval v Lvov, da poizveduje za sinom, a mlade-ga Defourja nihče ni videl. Vse brzojavke in poizvedovanja so ostala doslej brezuspešna in se rodbina boji, da je sin postal žrtev roparjev.

— Umrl je v Gorici vpokojeni artiljerijski stotnik Josip Čap.

— **Požar v Trzinu.** Trzinci se tem potiskreno zahvaljujejo gasilnim društvoma iz Trzina in iz Stoba za hitro in krepko pomoč povodom zadnjega požara v Trzinu.

29letnice groznega potresa so se 9. t. m. spominjali v Zagrebu ter je bila ob ti priliki slavnostna zahvalna sveta maša v mestni katedrali. 9. novembra 1880. je Zagrebčan prestrašil silen potres, ki je poškodoval in deloma porušil večino tedanjega mesta. Na razvalinah je nastal sedanj moderni Zagreb.

40letnico narodnega gledišča bodo 5. novembra (stari koledar) slovesno praznovali v Belgradu.

SLOVENSKA KATOLIŠKA IZOBRAŽEVALNA DRUŠTVA!

Naznanite takoj svoje odposlance na sestanek voditeljev slovenskih izobraževalnih društev, ki se vrši dne 17. t. m. v Ljubljani. Vsako društvo naj odpošlje vsaj enega zastopnika, pridejo naj pa agilni možje in mladeniči tudi iz krajev, kjer še ni izobraževalnih društev. Ta sestanek bo povzdignil delo naših izobraževalnih društev, zato naj ne bo društva, ne župnije, ki bi ne imela na tem sestanku zastopnika!

Ljubljanske novice.

Ij **Socialni kurz** bo jutri v četrtek, dne 11. t. m., ob 8. uri zvečer v S. K. S. Z. Govoril bo namesto prof. Jarca, ki je zaradi, dr. Rožič »o slovenskem časopisju«. Vse obiskovalce kurza opozarjamo na to velevažno predavanje, kateremu bodo pozneje sledila še druga tovrstna predavanja. Zato so vabljeni tudi drugi člani in članice k temu predavanju.

Ij **Stenografski tečaji S. K. S. Z.** bodo odslej v torkih in četrkih od 8. do 9. ure zvečer v slovenski trgovski šoli. Prihodnja ura je v četrtek, 11. t. m.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov**, priredi v nedeljo, 14. t. m., svoj običajni Martinov večer. Na sporedu je med drugimi točkami tudi opera »Veseli lovci«. Po izvršenem sporedu se bo vršila, kakor druga leta, društvena tombola. P. n. gg. prijatelji in dobrotniki društva naj blagovolijo dobitke, ki so jih društvu namenili, poslati v kateremkoli času v Rokodelski dom, Komenskega ulice št. 12, ali v delavnico gosp. krojaškega mojstra J. Ložarja, Sv. Petra cesta št. 22, ali pa naj blagovolijo sporočiti, da sme društvo po nje poslati.

Ij **20letnico poroke** obhajata danes hišni posestnik g. Ivan Dachs, vrli blagajnik »Ljubljane« in njegova soproga g. Marija Dachs. Bog ju živi še dolgo vrsto let v sreči in zadovoljnosti!

Ij **Odlikovanje.** Domobranski evidenčni oficijal g. Mihael Mole v Ljubljani je dobil zlati zaslužni križec.

Ij **Večerno zvonjenje.** Ker zvečer ne zvone po vseh cerkvah ob isti uri, je to dokaz, da si gg. cerkveniki niso na jasnem, kako je direktorij umevati ono pravilo glede večernega zvonjenja. Direktorij določa, da naj se tretjo nedeljo v novembru zvečer zvoni ob trideset na pet. Da se pa izve, katera je tretja nedelja v novembru, se ne sme gledati na oni znamenek, ki stoji v direktoriju poleg posameznih nedelj — isto velja namreč le za brevirno molitev in tamkaj se včasih kaka nedelja naravnost izpusti — temveč treba je šteti nedelje kar po navadnem koledarju. Potemtakem je za večerno zvonjenje prva nedelja v tem mesecu 7., druga 14. in tretja 21. novembra. Pravilno bi se moralo torej ta in tudi še prihodnji teden zvoniti zvečer ob peti uri. Naj bi si gg. cerkveniki zapomnili to pravilo in se ravnali po njem, da bo tako tudi glede večernega zvonjenja zavladala med njimi lepa edinost.

Ij **Poročil se je** g. Fran Omerzu, c. kr. evid. geometer, z gđno. Lojziko Windischer.

Ij **Zaradi nenravnosti** napram svoji hčeri je bil Peter Šavs, oženjeni čevljar v Ljubljani, obsojen na tri leta težke ječe.

Ij **Dvonožna lisica.** Včeraj je na Prulah neka dvonožna lisica odnesla neki stranki 8 kron vrednega purana.

Ij **Učitelj na violino in na krilovko** sprejema v poduk gojence in gojenke po jako nizki ceni. Ponudbe sprejema naše uredništvo.

Ij **Štiri prste mu odrezalo.** Ponesrečil se je v Toenniesovi tovarni mizar Franc Rihar. Odrezalo mu je štiri prste leve roke.

Ij **Našla se je** včeraj, dne 9. novembra 1909. denarnica z nekaj denarjem. Vpraša naj se pri deželnem nadoficijalu Franu Kristanu, Sv. Petra cesta št. 97, vsaj do

Štajerske novice.

Š **Vpokojen je** učitelj pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah Jurij Arnuš.

Š **Ljutomer.** Okoliško bratno društvo priredi v nedeljo, dne 14. novembra ob šesti uri zvečer tombolo pri gospodu Vaupotiču v prid društvene blagajne. Prijatelji

društva, lepih dobitkov in prijetne zabave so prijazno vabljeni.

Š **Krapje pri Ljutomeru.** V kratkem se poročijo znani naprej - mladenič Franc Logaj z gđc. Zaliko Škof iz Selnice ob Dravi. Tako bo s tem »Zveza napredne mladine« izgubila enega najboljših (?) članov.

Š **St. Ilj v Slovenskih goricah.** Šaljivo vinskotrgatev priredi bratno društvo prihodnjo nedeljo v korist društvenemu domu. Vse prijatelje društva opozarjamo na to prireditev.

Š **Maribor.** Igralci S. K. S. Z. so nas zadnjo nedeljo presenetili z igro: »V Ljubljano jo dajmo«. Igrali so jo dobro in zasluzili vso pohvalo, s katero pa naj bo izražena tudi želja, da nam zopet v kratkem kaj priredijo. — Prihodnjo nedeljo predstavlja »Dramatično društvo« v »Narodnem Domu« burlesko: »Krasna Lida«.

Š **Ljutomer.** List'e pada. Pada pa tudi perje, a samo sokolsko. Njih število se krči od dne do dne, ker kmečki fantje uvidevajo, da jih gospodje »bratje« (?) imajo samo za štafažo in za število. Potreba Orla postaja tem večja in se bo tudi v kljub liberalnemu psovanju, mogoče že v kratkem uresničila.

BALKANSKE ZMEDE.

Proti mladoturkom. — Turki proti Grški. — Na Ogrskem. — Črnogorci proti Srbiji.

Iz Turčije prihaja poročilo, da se pripravja velika zarota proti mladoturkom. Zarotniki so civilisti in vojaki. Strmoglavit hočejo mladoturški vladni zistem. — Turčija je zastopnikom vevlasti vročila dopis, ki naglašja, da je zdaj čas za ureditev krečanskega vprašanja. Proti grški agresivi naglašja, da odklanja Turčija vsako vmešavanje v krečansko upravo. Angleški ministrski svet je odklonil turško zahtevo, naj se pospeši končna odločitev glede na krečansko vprašanje. — Prebivalstvo na Grškem simpatizira z zarotniki. Pod pritiskom javnega mnjenja je preiskovalna komisija o zadnjem uporuh sestavila zapisnik po katerem bodo uporniki oproščeni. — Črnogorska vlada je v Belgradu protestirala zaradi pisave belgrajskega časopisja proti Črni Gori.

Telefonska in brzojavna poročila

POLJAKI PRI CESARJU.

Dunaj, 10. novembra. Znamenit dogodek današnjega dne je vpoklicanje gališkega deželnega maršala Stanislava Badenija, ces. namestnika viteza Bobrzenskega in poljskega ministra dr. Dulembe k cesarju. Avdijsca se je vršila danes opoldne. Čuje se, da je baron Bienerth na poljsko zvestobo nezaupljiv in je zato citiral zastopnike Poljakov k cesarju. V poljskem klubu je namreč izredno močna struja proti vladanju § 14., za kar so pridobljeni Nemci skupno s krščanskimi socialci. Ako bi poljski klub v petek sklenil resolucijo proti § 14., tedaj bi oba poljska ministra, tudi Bilinski, izstopila iz Bienerthovega kabineta, ako bi ta poizkušal vladati s § 14. Ker ni misliti, da bi vladal Bienerth samo s pomočjo Nemcev in birokratov s § 14., tedaj hoče vlada vse poizkusiti, da prepreči v poljskem klubu resolucijo proti § 14. Počakati je torej treba, ako bo poljski klub nastopil proti dosedanjim svojim principom. Seja poljskega kluba je v petek.

PRIHODNJA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 10. novembra. Krščansko-socialna korespondenca javlja, da bo prihodnja seja državnega zbora prihodnji četrtek, od druge strani se pa zagotavlja, da je ta vest prezgodnja.

VLADAR SE BO UDAL MAŽAROM.

Dunaj, 10. novembra. Splošno se trdi, da bo vladar pristal na Weckerlove predloge glede rešitve ogrske krize. Ne more se izvedeti, koliko in ako sploh Bienerth kaj vé o meritumu pogajanj in kako vlogo pri tem igra. Vest, da je bil Bienerth včeraj pri vladarju radi ogrske krize, kršč. socialci odločno dementirajo, to se pravi, da Bienerth sploh nič ne vé.

PRIBRAM V ŽIDOVSKIH ROKAH.

Dunaj, 10. novembra. Vlada name-rava rudnik v Příbramu prodati Rothschildu.

RAZMERJE MED RUSIJO IN AVSTRIJO.

Peterburg, 10. novembra. Peterburška uradna brzojavna agentura je razširila izjavo Izvolskega glede aneksije Bosne in Hercegovine, v kateri pojasnjuje svoje postopanje z ozirom na tajni memoire od 18. julija 1908. Ta izjava je v vseh političnih krogih povzročila velikansko zanimanje. Jasno je, ako se ta memoire javno objavi, da se bo razmerje med Rusijo in Avstro-

Ogrsko poostriilo. Skoro vsi časopisi razpravljajo v uvodnikih o Izvolskijevi izjavi. »Novoje Vremja« zahteva, da se takoj objav vsa tajna diplomatska korespondenca, ki se je vršila med peterburškim in dunajskim kabinetom glede bosenskega vprašanja. To pa zaradi tega, da more ruska vlada ovreči »avstrijske laži«.

KONEC VOJSKE.

Melila, 10. novembra. Čuje se, da je konec vojske v Rifu.

UPOR VOJAŠKIH KAZNJENCEV.

Pariz, 10. novembra. Iz ječe v Lyonu je ušlo nekaj vojaških kaznjencev 47. topničarskega polka, a jih je vojaška stražna četa kmalu ujela. Ko je prišel polkovnik s častniki v jetnišnico, so začeli kaznjenci peti revolucionarne pesmi. Demonstranta so sodilo sedaj vojno sodišče zaradi upora.

RUSIJA KUPUJE ZRAKOPLOVE.

Halle, 10. novembra. Ruska vlada je odposlala svoje zastopnike, ki so pred kratkim proučevali na Francoskem model nekega vodljivega zrakoplova. Sedaj je prišlo to odposlanstvo v Bitterfeld, da se domeni glede nakupa vodljivega zrakoplova Parsevalovega sestava.

GLEDALIŠČE POGORELO.

Madrid, 10. novembra. Gledališče »Zargnela« je zgorelo. Vrtar in njegova žena z otroci so se rešili skozi okna, a žena je teško, otroci lahko ranjeni. Škoda znaša nad milijon.

DINAMITNO SKLADIŠČE ZLETELO V ZRAK.

Genua, 10. novembra. Dinamitno skladišče v La Pad je zletelo v zrak. Ves kraj, ki je imel 8000 prebivalcev, je uničen, demolirane so vse hiše. Doslej so dobili 40 mrtvih oseb.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolesi želodca in mehurja najbolje priporoča.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 10. novembra.
Pšenica za april 1. 1910 14.18
Pšenica za oktober 1. 1909 10.30
Rž za april 7.66
Koruzza za maj 1. 1910 6.83
Efektiv: — — —

Brez vsakega posebnega obvestila. 3144

Ubal in Marija pl. Trnkóczy naznanjata tužnim srcem, da je bila njiju iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra

VANDA

v nežni starosti 6 mesecev danes po kratki, mučni bolezni poklicana med krilatce.

Pogreb nepozabne ljubljenske bode dne 11. t. m. ob pol 4. uri iz hiše žalosti na evangelijsko pokopališče.

Ljub jana, dne 10. novembra 1909.

!! Pozor kmetovalci!! Sveže odpadke od kuhanja sliv in hrusek, izvrstne za rmo prašičev, kakor tudi za gnojenje njiv, oddaja v vsakih množinah in po vsaki ceni

M. Rosner & Co. v Ljubljani poleg Koslerjeve pivovarne.

Trajen in dober zaslužek!
Starejši, zanesljiv in dobro izurjen

brivec

kateri more taobrt sam izvrševati, dobi v nekem večjem industrijalnem kraju takoj lokal proti zelo nizki najemščini. Več pove iz prijaznosti upravništvo tega lista. 3—1

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, sred. zračni tlak 736 0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	739 1	4.4	sr. jvzh.	oblačno	
10	7. zjut.	37 9	2 8	sl. jvzh.	"	0 0
	2. pop	35 3	6 3	"	"	

Srednja včerašnja temp. 3.9°, norm. 5.1°.

Mesečno sobo

z vso opravo, eno veliko sobo ali pa dve manjši, išče s postrežbo ali pa brez nje za 1. ali 15. december samski gospod. Ponudbe pod P. R. na upravo lista. 3130 2—1

Pekarija

opremljena z vso opravo se odda takoj v najem. Ista je na prav dobrem prostoru. Več pove lastnik Jakob Kosce ali pa Anton Globočnik v Železnikih št. 39. Gor. 3138 3—1

Čevljarskega pomočnika

sprejme takoj v stalno delo Andrej Klavara, Bovec, Primorsko. 3125 3—1

Vabilo na slavnostno otvoritev restavracije

v novi hiši pri kolodvoru v Borovnici v nedeljo, dne 14. novembra 1909.

Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 50 vinarjev, za rodbino 1 K. Za prijazni obilni obisk se najvljudneje priporočata

velespoštovanjem 3065 2—1 **Berta in Anton Drašler.**

Posebna vabila se ne bodo izdajala.

Priporočamo našim gospodinjam pravi **FRANCKOV**: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 9. nov.

Predsedstvena naznanila.

Župan naznanja, da bo pustil slike, ki jih ima občina, razstaviti v novi obrtni šoli. Za bodoči muzej so darovali Anton Plestenjak, Turk in Ivan Hribar več orožja. Več slik je daroval župan mestni občini.

Hotel Tivoli.

Prebivalno in uporabno privolilo za vse prostore novozgrajenega hotela Tivoli se dovoli.

Obrtno sodišče.

Protj naročilu vlade, da se mora razpis za volitve v obrtno sodišče objaviti tudi nemško, se sklene, da vložil magistrat priziv, oziroma nadzorstveno pritožbo. Protestira se tudi, ker je bil imenovan Nemec za predsednika obrtnemu sodišču.

Finančne zadeve.

Policijskim stražnikom se nakaže nagrada 100 kron za revizijo psov. — Magistratnemu slugi Tomažu Igliču se dovoli 30 kron za popravilo kolesa. — Družbi sv. Cirila in Metoda se dovoli za leto 1910 redna podpora 1500 kron. Občina vzame tudi pet deležev po 200 K v petih letih. — Za nekatere nujne popravne v hiši meščanske imovine se dovoli 1700 kron. — Odobri se ponudba Terezije Kubelkove za odkup parcele št. II. na mestnem svetu ob Poljanski cesti. — O računskih sklepih ne poročamo, ker nam ni bil vročen, kakor druga leta, računski zaključek.

Poročila policijskega odseka.

Na znanje se vzame poročilo o delovanju »Gasilnega in reševalnega društva« v III. četrtletju 1909. Bilo je 13 inšpekcij, 2 požara, 37 vaj. Rešilni voz je interveniral v 195 slučajih. Članov ima društvo 81. — Društvu se poviša podpora na 4500 K.

Opoldansko znamenje.

Občinski svet sklene, da se ne uvede opoldanskega znamenja z ljubljanskega Gradu.

»Mladika«.

»Mladikino« osnovno šolo prevzame občina v lastno upravo.

NESTLÉ-jeva
Priznana redilna sredstva
moka za otroke
Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.
Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in blage črevesne katar.
Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ
Dunaj I. Biberstrasse 11.

Ravnokar so izšle nove dvostranske slovenske plošče!

Cena 4.— krone
in po 2 K 50 v
Velika zaloga
gramofonov od
25 kron naprej.
Dobi se tudi na
mesečne obroke.
Zato zahtevajte
tako brezplačno
cenike gramofonov
in raznih plošč.

Fr. P. Zajec urar in optik
Ljubljana, Stari trg 26

Na Kranjskem dobro poznana žgarnjarna in tovarna likerjev, išče v tej stroki dobro izurjene in vpeljane

zastopnike

proti dobri proviziji.
Ponudbe na administracijo tega časopisa pod »Z. W.« 3108 1

blagajničarka

za manufakturno trgovino katera je urna v računstvu in vajena občevariti za občinstvom. Vstop lahko še ta mesec. Pismene ponudbe je poslati Poštni predal 69, Ljubljana.

Ponudbeni razpis.

Pri zgradbi uradniške hiše, Ljubljanske občekoristne zadruga za zgradbo stanovanj v Ljubljani (Gradišče) se s tem razpišejo mizarska, ključarska, plesarska, steklarska, pečarska in slikarska dela, potem dobava žaluzij in okenjskih zagrinjal, vodovodna dela in naprava kopalnic ter klosetov. Ponudbe naj se vlagajo na omenjeno zadrugo na roke ravnatelja Dr. Ivana Rupnika v Ljubljani, Cesarja Jožefa trg. št. 1 najpozneje do

20. novembra 1909 dopoldne.

Ravnatelj se lahko vpogleda po načrtih in ponudbeni pogoji od 15. do 19. novembra od 11. do 2. ure. Obrazec za ponudbo in cenik enotnih cen, ki je hkrati izkaz del, se na željo tudi vroči. Zapečatene in s 5% vadjem skupne ponudbene svote opremljene ponudbe se lahko vlagajo za se, ali pa tudi za posamezne vrste del. Zadruga si prihranjuje pravico, da slobodno voli izmed ponudb, ne glede na višino ponudene svote. Na pogoje ponudbe se ne bo oziralo.

V Ljubljani dne 10. novembra 1909.

Načelstvo.

Ponudbeni razpis

da se vzmó v zakup nepremična posestva za napravo remontarnice c. kr. deželne bramb.

C. kr. ministrstvo za deželno bran namerava, kakor je bilo že razglašeno v ponudbenem razpisu, objavljenem v št. 219 časopisa »Wiener Zeitung« z dne 23. septembra 1908., napraviti deželno obratno remontarnico za 400 triletnih žrebet ter v ta namen pašnike in poslopja vzeti v zakup. Po dozdanih namenih deželno obratno upravo se ima remontarnica kar najhitreje napraviti in zanjo pridejo upravna ozemlja v Galiciji, Bukovini, eventualno v Zgornji Avstriji, na Koroškem in Kranjskem v posest.

Interesenti se s tem pozivljajo, da vložijo svoje ponudbe najkasneje do

15. decembra 1909.

pri krajno pristojnem političnem deželnem oblastvu, ki jih predloži ministrstvu za deželno bran v nadaljnjo presojo in končni sklep.

Po tem roku dospelih ponudb se ne morejo več vzeti v razpravo. Ponudbe je nasloviti na ministrstvo za deželno bran ter vsako polo kolkovati z eno krono, njih priloge pa s koliki po trideset vinarjev.

V ponudbah se je izjaviti, da ponudnik do 15. oktobra 1910. ostane pri svoji ponudbi. Ponudbam je, ako treba, priložiti pooblastila, ki so potrebna, da se sklene zakupna pogodba.

Ponudbam je tudi priložiti z datumom izdavanja podpisane uradne, zadnji stan zemljiške knjige izražajoče zemljiškoknjižne izpiske in izpise iz katastra (zemljiško posestne pole), dalje legopisne obrise z merilom o ponujanih pašnikih in poslopih; ti obrisi morajo obsežati parcelne številke pašnikov in opis poslopih. Ko bi svoj čas ministrstvo za deželno bran zahtevalo, morajo vrhutega ponudniki pozneje še predložiti talne načrte in povprečne prereze poslopih.

Dalje se mora iz ponudb dati posneti:

1. Natančnejše oznamilo nepremičnega posestva, politični in sodni okraj, h kateremu posestvo spada, najbližja železnična, poštna in brzojavna postaja in oddaljenost od njih, značaj terena (je li raven, hribovit ali gorat), svojstva sveta (je li ilovnat, peščen ali prstén), lastninske in posestne razmere in napoved, je li nepremično posestvo ali en del, oziroma kateri njega del zdaj morebiti v zakup, oziroma kdaj poteko dotične zakupne pogodbe;

2. mera zemljiškega posestva in natančna podrobna napoved, h kateri kulturni vrsti spada, to je koliko je njiv, travnikov, pašnikov, stavbnega sveta, vrta, gozda itd.

Mere je v ponudbah navesti v orali in hektarih;

3. katera poslopja (poslopja za bivališče in za gospodarstvo, hlevi za konje in drugo živino, skladišča itd.) so na posestvu koliko prostora obsegajo, koliko imajo oken in vrat, iz kakšnega gradiva so, kako so pokrita in v kakšnem stavbenem stanju se nahajajo.

Pri konjskih hlevih je šteti devet kvadratnih metrov notranje talne ploskve kot prostor za eno žrebe; 4 vodne razmere v obče in zlasti, kako se dobiva potrebna pitna in porabna voda za ljudi in živino, in napoved, če in v koliko preti ponujanim nepremičninam povodenj;

5. izjava, da se ponudnik za slučaj, ko bi deželno obratna uprava resnično vzela njemu ponujano nepremično posestvo v zakup, zaveže:

a) da sklene zakupno pogodbo na dobo petindvajset let, docela poplača kolke in pristojbine za pogodbo ter med zakupno dobo iz svojega poplača davke s prikkladami, doklade in druge javne davščine, ki jih je plačevati od zakupnega objekta;

b) da zemljiške ploskve, ki se niso pašniki, po zemljedelskih pravilih na svoje stroške izpremeni v pašnike;

c) da vse potrebne nove stavbe, prizidave in prezidave, všteti ograje za pašnike, ki morebiti niso ograjeni z naravnimi mejami in napravo gonj izvrši samo na svoje stroške proti obrestovanju stavbne glavnice po načrtih, ki mu jih naredi erar;

d) da brezplačno izvrši vzdrževanje pašnikov s pritliklinami, v kolikor vrednost teh del ne presega vsoto, o kateri se je šele dogovoriti;

e) da na zahtevo erara prevzame tudi takšna dela, ki presegajo zgoraj (pod točko d) navedeno mero, proti plačilu po cenah, v tistem kraju navadnih;

f) da med pogodbeno dobo na svoje stroške zavaruje proti požarni škodi vsa v zakup dana poslopja na korist erara, da zopet samo na svoj račun sezida, oziroma nanovo postavi po požaru poškodovane objekte pri izročitvi zavarovalne vsote po načrtih, ki mu jih izroči erar;

g) proti kateri zakupniki in pod katerimi plačilnimi pogoji bi bil ponudnik voljan skleniti ponujano zakupno pogodbo na dobo, omenjeno zgoraj v točki 5. lit. a.

6. Omenja se, da bi se morale zaradi pretiranih zahtev dotične ponudbe že naprej izključiti od nadaljnega vpoštevanja.

Ni potrebno, da bi svet za remontarnico brezpogojno obstal iz enega skupaj se držkega obsega. Dopustno je tudi ponuditi v zakup sosednja — vendar ne več nego štiri do pet kilometrov narazen ležeča — posestva, ki obsegajo po 200 zaokroženih oral.

Zakupni pogodbi se vzamejo za podtavo, v kolikor se iz zgoraj navedenih točk ne pokažejo izjeme, določila 25. poglavja občnega državlanskega zakonika.

Deželno obratna uprava mora zahtevati, da se zakupne pravice do v zakup vzetih objektov, ki nastanejo eraru iz zakupne pogodbe, vpišejo v zemljiško knjigo, ravno tako da se pupilarnovarno zavarujejo pravice do povračila, ki bi morebiti nastale eraru iz zakupne pogodbe. V kateri visokosti in v kakšni obliki (zemljiškoknjižno zavarovanje, poroštveno pi-mo denarnega zavoda, eventualno poleg vrednostnih papirjev kot varščina) se ima to zavarovanje zgoditi, to se določi po posebnih okoliščinah.

Končno se omenja, da deželno obratna uprava potrebne krme ne bo proizvajala v svoji režiji. Nastopni pregled kaže približno potrebščine za remontarnico z nameravanim prostorom za 400 žrebet, da se ponudniki pouče, kakšni morajo biti dotični zakupni objekti:

Stan:

1 nadporočnik, 1 poročnik-računovodja, 1 živinski zdravnik, 2 stražna mojstra, 5 korporalov, 1 podkovni mojster, 24 konjskih strežnikov (z všteti jezdec), 2 častniška služabnika, 2 vprežna konja, 8 konj za ježo in 400 žrebet.

Potrebnščine za stanovanje in postranske prostore:

15 sob, 7 kuzb, 2 pisarni, 1 bolniška soba, 1 delarna, kuhinje, drvarnice, 1 prostor za zapor, 1 prostor za skladišče, 1 kovačnica, 1 kolnica, 1 shramba za gasilno orodje, klet, ledenica, skladišča za krmo.

Hlevi:

Remonti se morajo nastaniti v ograjenih hlevih (ograjah), da se žrebeta v njih prosto gibljejo; ti ne smejo biti prirejeni za manj nego 50 in nikakor ne za več nego 100 konj. Vsak hlev za 50 remontov žrebe) ter štiri metre višine.

Skupaj je potrebnih hlevov za 400 žrebet, infekcijski hlev za 10 žrebet s stojšči in če se pašniki drže skupaj eden, če se pa ne drže skupaj, več hlevov za bolno živino, vsega skupaj za 30 žrebet s stojšči, potem 1 hlev za 2 vprežna konja in za 8 konj za ježo.

V bližini vsakega hleva dajati izdaten vodnjak ali vodovod potrebno vodo v napajalno korito; vodnjak mora imeti sesaliko.

Voda mora biti čista in zdrava. Eventualno sme tudi en vodnjak dajati vodo za dva blizu skupaj stoječa hleva.

Pašniki:

K neobhodno potrebnim potrebščinam remontarnice spada, kar se tiče kakovosti sveta, hribovit, teren, srednje težka, propustna, suha zemlja potem redilni, tedaj s tino plemenito travo obrastli, če le mogoče nekoliko višje ležeči pašniki, ki jim brez dvombe ne preti nobena povodenj. Ploskve, po katerih raste trava in zelišča, ki za pašo niso primerne (pleveli) so že naprej brezpogojno izključene. Napajališč mora biti na pašnikih v obilni meri; najboljši za to so bajerji in potoki. Razumno po obilnosti trave in po redilnosti paše se potrebuje za vsako žrebe približno 1 oralo, tedaj za 400 žrebet 400 oral.

Ponudbe, ki izkazuje že zdaj obstoječ skupni obseg pašnikov, ki meri 400 oral imajo ob drugiče enaki kakovosti posestva prednost pred drugimi ponudbami.

Izletki, ki se naredijo stično s hlevi, in gonje morajo obsežati približno 50 oral sveta.

Pritikline:

Želi se, da bi bili v neposredni bližini remontarnice tudi nekateri vrsti in nekatera zemljišča v približek, da bi osebe remontarnice materialno lažje izhajalo, zlasti v zimno ležečih krajih.

Dunaj, dne 13. oktobra 1909.

C. kr. ministrstvo za deželno bran.

Domača elektrotehnična obrt

FR. SAX elektrotehnik
Gradišče št. 17

priporoča svojo elektroinštalacijsko obrt slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-janje vsakovrstnih signalnih in varnost-nih električnih naprav, kot hišnih zvon-cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljujem in preskušujem strelovođe na njihovo odvodno zmožnost na znanstveni podlagi. Izvršujem tudi inštalacijo jakih tokov za moč in luč. — Postregel bodem vestno in točno. Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

2139 Velespoštovanjem (1)
FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradišče št. 17.

Gospodarsko društvo

v Bermu, pošta Pazin, (Istra),
posreduje brezplačno pri prodaji
vina svojih udov. Cena je nizka. Vino
je bele, rudeče in črne boje; ka-
kovost izborna. (2983 1)

Razpis službe organista in cerkvenika na Vačah pri Litiji.

Nastop 6. decembra. Oženjen ima prednost.
Župni urad Vače, 8. novembra 1909.

Absolvent trgovske akademije v Gradcu, z odličnimi spričevali, kateri je že služil v banki kot vo-lonter, išče službe. Vstop lahko takoj. - Ponudbe pod »A. G.« na upravo. 3136 3—1

Prostovoljna prodaja!!

Svoje na Dachbergu pri Mariji v Rojah blizu St. Paula v lepi Lavantinski dolini na Ko-roškem ležeče obsto-roškem ležeče posestvo ječe iz njiv, gozdov, travnikov in lepega sadonos-nika v obsegu okoli 36 oralov, dalje močno zidane hiše, novo urejenega svinjaka, vse v dobrem stanju prodam iz prošle roke. Posestvo prodam z vsemi pripadki vred, ali pa samo posestvo, kakor si kupec želi, po nizki ceni. Kupci naj se oglasijo pri lastniku: Janezu Sternatu, posestniku na Dachbergu pošta Marija Roje pri St. Paulu, Lavant Koroško. 3132 3—1

Ženitna ponudba!

Mladenič, star 29 let se želi v svrhu ženitve seznaniti z de-klico, staro od 20 do 28 let. Ista mora biti kuharica ali pa imeti malo posestvo z obrtjo. Samo resne ponudbe s sliko, ki se takoj vrne, naj se pošljejo najkasneje do 25. t. m. pod šifro »Sreča« na upravo »Slovenca«. 3137 3—1

Na prodaj je v Reški dolini 15 minut od postaje

lepo posestvo

mlin, žaga z vodno silo, kmetija za rejo 24 goved. Več se izve pri županstvu na Premu in pri lastniku Ernestu Peganu, trgovcu v Trstu. 3129 3—1

Za prezidavo »Ljudskega doma« »Stare strelisce« se sprejme takoj več

težakov

Oglašajo naj se pri polirju na stavbi v 3133 Streliški ulici. 2—1

Kupijo se:

že rabljeni a dobro ohranjeni mizarski stroji, ene zimske enovprežne sani in konj

najmanj 15 pesti visok, ne pod 5 let star, zanesljiv za vožnjo in tek.

Ponudbe in popis z označeno ceno na 3040 upravništvo »Slovenca«. 4—1

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

St. 945

Les na prodaj!

3098 3-1

Občina Kranjska gora proda v Trenti 10.530 debel stoječega smrekovega, mesecnevega in nekaj jelkovega lesa v debelosti od 30—150 cm. Ta les je cenjen po 3 K deblo. Poleg tega se še proda precejšnja množina stoječega bukovega lesa, kojega deblo je cenjeno po 1 K. Omenjena količina lesa se proda ponudbenim putem.

Pismene ponudbe naj se pošljejo

do 15. decembra 1909

na županstvo Kranjska gora, kjer so na razpolago in vpogled tozadevni pogoji. Ofertom je priložiti tudi 10% vadij. Na ponudbe pod zgorajšno ceno se ne bo oziralo, ker se les pod 3 K oziroma 1 K ne proda.

Županstvo Kranjskagora

dne 4. novembra 1909.

Alojzij Peterman
županov namestnik

Edini ugoden nakup !ostankov!

40 metrov celira, barhenta, flanel, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1—8 metrov pošilja franco po povzetju za 18 kron slovitno znana 509 izvozna tvrdka 52—1

V. J. Havliček a bratr
v Poděbradích, Češko.

Naročite takoj! — Priporočilo! Velec, gospod V. J. Havliček a bratr, Poděbrady, Zadržno pošiljatev sem sprejel z veseljem in se mi je zelo dopadla. Prosim, pošljite mi še 40 metrov ostankov a...
Spoštovanjem
V. V. Neustya, Uhry, 16. 11.

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek
Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubila. mostu priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahkoprebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izborn. učinka znano

Tanno - chinin tinktura za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rablilnim navodom 1 K. 2700

Slovita Melusine pasta in zobna veda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob. utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac, Malaga, rumo itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

VINSKE SODE

z hrastovega lesa, nekoliko rabljene, zdrave, močne
od litrov 56/65
" " 100/120
" " 200/220
" " 600/800

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih sodov z vratci v obsegu hlt. 36, 36, 39, 39, 40, 46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki ceni 295 119—1
tvrdka M. Rosner & Co,
Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne.

Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu si ušojam uljudno naznanjati, da sem svoj brivski in frizerski obrt preselil :: v hišo na Sv. Petra cesti št. 32 :: poleg kavarne „Avstrija“.

Selon za dame s posebnim vhomom in separiranimi oddelki. Poleg umivanja glav, vsakovrstno friziranje in barvanje las, priporočam svoj gorki in mrzli zdravniški priporočeni sušilni aparat. Izvršujejo se vsa lasna dela. Vpletke (kite) striženih in zmešanih las v veliki izbiri.

Z vsem spoštovanjem se priporoča

M. Podkrajšek

frizer za gospode in dame. Sv. Petra cesta 32.

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju razpisuje službo

kapelnika

z mesečno plačo 120 K. Službo nastopiti je s 1. decembrom t. l. Prosilec mora biti večš l. violine in krilovke. Prošnje s tozadevnimi spričevali doposlati je najkasneje do 20. novembra t. l. podpisanemu odboru.

Odbor prostov. gasilnega društva v Kranju,

3102 2-1

dne 4. novembra 1909.

DELNISKA DRUŽBA PIVOVARNE

UNION

prilporeča **marčno carsko**
dvojnato marčno
in eksportno pivo

priznana dobre kakovosti.

Tropine in sladne
cime kot najizbor-
nejša piča za živino

2823 1

LJUBLJANA, SP. ŠISKA

Urarskega učenca

iz boljše hiše sprejme takoj **Ivan Levičnik,** urar in zlatar v Kranju. 3087 3-1

Češki briketi,

niso najcenejši, ampak kurjava z istimi pride najcenejša. 6000 kalorij, samo 4% pepela, nerazpadljivi, kurjava kakor z navadnim premogom, brez vsakih komplikacij. 1000 komadov za K 16 priporoča samozaložnik **J. Paulin, Ljubljana, Nova ul. 3.** Kurite peči le s češkimi briketi! 2972 6

POZOR!

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 21

Podružnice

Spljet, Celovec

- In Trst -

- Delniška glavica -

- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na ograde premijske srečke, polovice po 7 K, cele po 12 K, zrebanje 15. novembra, glavni dobiček K 200.000,

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Podružnice

Spljet, Celovec

- In Trst -

- Rezervni fond -

- K 300.000. -